

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Renuntiatio, Seu Permutatio, Sive Resignatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10421

Decimosextò, si opponatur subreptio, vel subreptio rescripti, quis teneatur probare, impetrans, vel recipiens? Vide Anchar. in cap. exceptionis, numero, 7. ver. 4. de lit. contest. libro 6.

Decimoséptimò, utrum in citatione facta à delegato debeat inferi originale rescripti, vel tenor, & an si secus fiat, processus sit nullus, & sententia nulla? Vide l. sancimus, C. de divers. rescript. & Vinc. de Anna, in alleg. 24. 1. vol. & vide superius in ver. delegatus, §. 4.

Decimo octavò, quid si impetro rescriptum contra Rectorem alicuius Ecclesie, & antequam citeretur, moriatur, nunquid successor possit per illum conveniri? responderetur quod non: Host. in Summ. hoc titulo num. 21. Ratio est, quia res est integra.

Decimononò, contra rescriptum quot modis possit excipi, vide Hostienf. loco citato, numero 30. ubi ponit nonaginta & unam exceptiones, quas videat pro practica quotidiana, & tit. de crim. falso, §. porro, num. 3.

Vigesimò, an, & quando rescriptum impetratum contra aliquem, & moriente eo, possit agi contra hæredes illius, vel universales, vel particulares, vel successores illi in dignitatem, vide, & distingue cum Cap. Tolos. quæst. 265. & ibi additio.

RES INTEGRA.

Res integra quando dicatur in iudiciis, & quando in negotiis: vide Abb. in Clemen. procuratorem, numero 2. de procur.

& hæc faciunt pro dictis, in versiculo de legatis, num. 2. & res integra dicitur, quando non est ad effectum demandata, licet super ea sint facti actus aliqui, Gig. in cap. ubi periculum, §. sanè, notab. 2. de elect. libro 6. sed Abb. loco citato, dicit, quod res integra in iudiciis dicitur ante litem contestatam, in negotiis, antequam fiant præparamenta ad negotium promovendum. Sed Gem. in cap. quamvis, vers. in fine gloss. hic, de offic. deleg. libro 6. dicit per citationem, vel quemcumque actum prævium citationi facultatum à iudice in causa, Gloss. ibi in vers. usus. & Philip. Franc. per citationem, vel etiam si præsentibus ambabus partibus, ibi facit aliquem actum, puta, recipit rescriptum, facit præsentationem, & Notarius facit aperturam processus, idem ibidem, versic. videtur difficultas.)

RENUNTIATIO, SEU PERMUTATIO, SIVE RESIGNATIO.

S U M M A R I U M.

1. An resignatio beneficii possit fieri coram locorum Ordinariis.
2. Quibus casibus concurrentibus.
3. Qua servanda in dicta resignatione.
4. Coram quibus fieri possit.
5. An qui habet solam signaturam seu supplicationem, possit resignare.
6. An qui permutaverit beneficium suum cum aliquo, qui asserbat beneficium valere centum & postea reperit non tantum valere, possit repetere & si per multos annos exegerit bona fide, peccet labe simulationis.

Ddd 2

7. An

7. An possit permutari beneficium iuris patronatus absque consensu patroni.

8. Renunciare, seu permutare alicui beneficium cum pacto, ut ille suis expensis expediat utrasque Bullas, an incurraur simonia.

Ad primum, resignatio beneficiorum fieri non potest coram locorum Ordinariis: Bulla Pii V. 42. fol. 99. nisi cum quibusdam circumstantiis Bullæ ejusdem, quæ est 58. fol. 1014.

Ad secundum. Prima, est inhabilitas. Secunda, privatio. Tertia pluralitas beneficiorum. Quarta, valetudo seu infirmitas. Quinta, senectus. Sexta, inimicitia. Septima, ingressus Monasterii seu Religionis. Octava, contractus matrimonii, & quibusdam aliis, prout ibi, & sic patet ad secundum, vide alias causas in Rebuff. in pract. benef. tit. de resign. c. par. & cond. num. 2. quas tangit Host. in Summ. hoc titulo §. cui sit, num. 8. sed dubium est, an datâ aliquâ harum circumstantiarum, possit quis resignare beneficium in favorem certæ personæ? Et videtur quod non, quia Bulla solùm admittit resignationes ex causis: ergo stante causâ, non admittitur intuitu alicuius, sed simpliciter. Respondetur primo, istam videri prima tace Sum. Pont. intencionem, ut fiat præcisè, & absolute, & non respectu alicuius. Secundo, quod resignatio facta cum pacto ut conferatur certæ personæ, non valet gloss. in cap. ordinationes, 1. quest. 1. gloss. in ca. ex parte, il. 1. in vers. omnino, de offic. deleg. & ibi Abb. num. 4. Gom. in quest. 16. col. 3. ver. postremo, de trien. poss. ubi dicit, sapere labem simoniæ, si ita fieret,

tamen Staph. de lit. grat. fol. 118. num. 7. dicit, posse fieri, quod probat multis rationibus, & ita ego censerem, quia quod habeo in animo, possum verbis explicare, cum verba explicent conceptum animi, Arist. in libro 1. Periber. text. 2. Nav. c. 23. num. 107. ver. ad nonum. not ab. 1. & 2. hoc etiam tenet Covar. libro 1. ca. 5. num. 5. var. resol. Præterea, quia in permutatione permutans potest deducere in pactum, ut conferatur huic, vel illi, & licet non exprimat, satis est, quod constet ex conjecturis, gloss. in Clem. unica. in ver. ex causa, de rer. permut. & hoc ampliatur, quod non succedente provisione, secundum intencionem permutantis, liceret utrique redire ad sua beneficia propria auctoritate, si non fuerint interim occupata, si vero ita, tunc opus est nova collatione, c. penult. de rer. permut. ita Staph. loco citato, fol. 112. num. 13. & 14. decil. Rotæ, de rer. permut. in noviss. Selva. tractat. de benef. 3. p. questio 64. num. 3. Gom. questio 24. col. 2. de trien. poss. Rebuff. pract. benef. tit. de permut. n. 12. & infra. sed an his permutationibus sit locus, l. 2. de rescind. vend. si aderit deceptio citra, vel citra dimidium, vide Covar. loco citato, num. 3. & quia solent fieri simulata, & fraudulentæ beneficiorum permutationes, huic morbo providit Pius IV. Bulla 144. quæ incipit, Sanctissimus; & Pius V. Bull. 58. quæ incipit, Quanta Ecclesia.

Ad tertium, ultra Reg. Cancel. de public. resign. Greg. XIII. Bulla sua 27. folio 1324. statuit, quod in omnibus resignationibus, permutationibus, gratiis expectativis beneficiorum Eccl. etiâ Commen-

darum,

darum, & iurium, debeant fieri publicationes in Eccl. Cath. & Parochiali, intra cuius ambitum continetur beneficium resignatum, intra sex menses, si resignatio, seu permutatio facta sit coram Pontifice, si verò coram Ordinario, infra tres menses à die concessionis gratiæ computandos, & obligat etiam sacre Romanæ Ecclesiæ Cardinales sub pœna amissionis illius beneficii, & inhabilitationis ad illud habendum, quodocunque, & servatis his, si beneficia sic resignata impetrata erunt à sede Apostolica, remaneant vacantia, etiam reservata eidem, si vero ab Ordinariis similiter, vide Bullam in fonte, quia pulchra dicit, & hodie est in viridi observantia, & ita vidi practicari in duobus casibus, in quibus Papa noluit concedere (perinde valere) ut prius concedere solebat, & quas ob causas istæ denuntiationes, seu publicationes debeant fieri, vide Gom. in qu. 9. in reg. de pub. resign. & Bulla Pii IV. quæ est 13. & incipit, Sanctissimus, & Nav. cons. 7. de renunciat. dicit, quod publicationis omissio resignationem annihilat, nisi iusto impedimento detentus omiserit.

Primum dubium, an hodie sit etiam ablata beneficiorum permutatio coram Ordinario per dictam Bullam, & videtur quod non: nam potest esse senex, qui propter inhabilitatem vellet permutare Ecclesiam Parochialem cum beneficio simplici: ratio est, quia huic, & non illi posset deservire, & hoc admittit Bulla, & habetur in Clem. cit. modò absit fraus, quia Bulla admittit beneficiorum permutationes iuxta Canonicas sanctiones, cap. quasitum, de rev. permut. & cap.

unico, eod. tit. libro 6. Staph. de lit. grat. fol. 118. à num. 7. & infra Innoc. VIII. Bull. sua 12. Pius IV. Bulla sua 163. Pius V. Bull. sua 58. Reb. loco cit. num. 4. & sic ego obtinui in facto, & consultum fuit ab Vrbe die 21. Ianuarii, 1589. Beneventi, & in permutationibus istis non habet locum, cap. 2. de concess. prab. & cap. licet, de suppl. negl. prelat. quia ad conferenda beneficia permutata non est præfixum tempus, Selv. tract. de benef. 3. p. q. 64. Navar. consil. 15. num. 2. tit. de reb. Eccles. non alien.

Secundum dubium, an si aliquis permutasset, sive resignasset in manibus sui Ordinarii tunc Romæ commorantis, possit Ordinarius ille conferre illud beneficium ei, in cuius favorem resignatum est, vel alii, cui ipsi Ordinario placuerit, Rota in dec. 1. de rev. permutat. in noviss. num. 5. dicit, quod non solum Papa: idem Col. 3. c. 20. num. 9. var. resol. Staph. de lit. grat. fol. 119. num. 12. Abb. in Clem. 1. in fin. in l. i. pen. sed cautela est, ut Ordinarius exeat ab Vrbe, quando vult resignationes dictas recipere, prout dixi in ver. benef. §. 10. sed Gemin. in cap. si Abbatem, vers. & nota bene istam Gloss. de elect. libro 6. dicit, quod Episcopus extra suam dioccesim existens, non potest recipere resignationem beneficii sui subditi, quia est iurisdictionis contentiosæ, sed ego hoc non intelligerem, quando contentiosè procederent: secus vero non.

Tertium animadvertendum, quod quando quis resignat beneficium, vel simpliciter, vel in favorem certæ personæ, talis resignatio non debet admitti cum aliqua circumstantia dictæ Bullæ, nisi prius constiterit, quod ipse resignans

habeat aliunde, quo vivere commodè possit, ita Bulla citata, & Concil. Trident. sess. 21. cap. 2. de reform. quod etiam extenditur ad patrimonium, & pensionem, ad cuius titulum quis promotus fuerit: illud n. non potest alienari, nec illa remitti, vel extingui sine licentia Episcopi, donec beneficium ecclesiasticum sufficiens ille fuerit adeptus, vel possit aliunde commodè vivere, Conc. loc. cit. in ultim. & Sylvest. in ver. Clericus, §. 4. n. 9. §. 13. vel nisi sequuta professione in aliqua Religione approbata. Con. Trid. sess. 25. caput. 16. de reform. cap. ad suspensionem, de resignat. seu renuntiation. Hostiens. loco cit. §. si eius effectus, & si Ordinarius admittit resignationem factam ab aliquo, qui nihil aliud, præter id beneficium habebat, unde commodè se sustentare posset, tenetur eum alere, nec potest eidem beneficium id resignatum restituere, sed debet in eo institui ille, qui præsentatus fuit à patrono, ita censuit sac. Congregat. decl. 315. cuius sunt verba prædicta, & licet loquatur in beneficio juris patronatus, tamen ita censendum est in beneficio collativo, quia non datur pœnitentia in hoc, nisi re integra, ut patet ex dictis inferius, §. Octavo.

Quartum dubium, an obtinetur beneficium per resignationem, vel eam permutationis, teneatur docere de titulo sui prædecessoris? Videtur quod sic, quia subrogatus in jus alterius, tenetur justificare ius illius, Bellamerat. decis. 216. & Boer. decis. 290. tamen oppositum est verius, quod solum tenetur docere prædecessorem suum fuisse talem, &

reputatum pro Rectore illius Ecclesiæ, decis. Rotæ 109. incipiente: Agente, & possidente, Bellam. decis. 545. inchoante. Non obstantibus conclusionibus, & Lap. alleg. 86. Boer. decis. 42. num. 30.

Quintum dubium, permutationes beneficiorum debent fieri propter necessitatem, & utilitatem uniuscuiusque Ecclesiæ, cap. questum, de rerum permut. Boer. decis. 205. num. 7. & an in permutatione iuris patronatus requiratur consensus patroni, vide in ver. ius patronatus, §. 8.

Sextum, accusatus potest resignare beneficium, antequam conclusum sit in causa, Boer. decis. 2. & decis. 205. & sequ. etiam si per illam accusationem ad merita causæ venisset privandus illo beneficio, secus vero si post conclusum, Boer. decis. 2. & 205. & 206. & sac. Congreg. decl. 262. in meis, censuit in hæc verba: Si resignatio parochialis verè fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius resignantem tu. ac beneficio dictæ parochiæ privaret eadem die, resignatio debet suum sortiri effectum, nec Ordinarius potest eam infringere. nec illi Ecclesiæ pensionem imponere, imò homicidia potest ante sententiam privationis resignare beneficium, cum non antea sit privatus, cap. fraternitas, de cler. excomm. min. Rebuff. de mod. amit. ben. num. 50.

Septimum. Resignatio cum reservatione pensionis, solum à Papa potest admitti. Felin. in cap. audientiam, de rescript. Boer. decis. 2. num. 45.

Octavum, Resignans potest pœnitere antequam sit alteri facta collatio, & maxime quando inconsultè resignatur, & Episcopus tenetur ei restituere, si potest,

test. Boer. *decif. 350. num. 5.* & hoc re integra. Hostiens. *in Summ. hoc titulo §. quis renunciare, num. 6. in principio.* vel quando est publicata, quia tunc non valet. Caputaq. *dec. 80. par. 3.* Gemin. *in c. 2. ver. quod si clericus, de renun. libro 6.*

Nonum, renuncians beneficio, etiam non in manibus superioris, non potest repetere Ecclesiam, quia etsi inutilis sit renunciatio, tamen obtinet vim pacti, sive inutilis accepti lationis, *l. si unus, §. pæn. & l. si accepto latum, ff. de accept.* Capyc. *decif. 154. num. 18. c. in dubius, & c. quidam, & ibi gl. in ver. compellendos, de renun.* Gom. *questio 12. de infir. resig. & questio 101 & 31. de subro colutig. & questio 40. de annal. poss. & quest. 29. de infir. resig. cap. ex transmissio, & c. admonet, eod. tit. Reb. de resig. condi. nu. 20. ante perfectionem, ibi num. 21.* Facit, quòd quis non potest redire ad jus cui semel renunciavit, *ca. periculosum 7. quest. 1. Gem. in cap. ut quis, notab. 7. de elect. libro 6. idem in cap. 2. ver. quero an sit verum, de renunc. libro 6.* si renunciavit per se, vel per literam, & etiamsi literæ nondum sint præsentatæ per procuratorem, sed ille à se abierit, quia perdidit possessionem, nec potest repetere. & citat. *l. figura, ff. de actione, & obligat.*

Decimò, quando beneficium resignatur cum conditione, ut conferatur alicui, an possit Ordinarius, in cuius manibus facta est dicta resignatio, conferre illud alteri, & non ei, in cuius favorem facta fuit resignatio? Affirmativè respondet Staph. *de lit. grat. fol. 119. num. 12.* & Conc. *loc. cit. num. 5.*

Ad Quartum principale, Rebuff. *loc.*

cit. num. 36. & Innoc. *in cap. ex insinuatione, de sim. dicit,* posse fieri, primò coram summo Pontifice, secundò, coram Ordinario, sive eius Vicario, ad id potestatem habente, in cuius Diocesi est situm beneficium quod resignatur, & non in manibus habentis illius collationem ex privilegio, vel præscriptione, Staph. *loc. cit. num. 120. & num. 14. & 19.* Anchar. *in cap. unico, num. 2. de rer. permutat. libro 6.* similiter de permutationibus Gloss. *in Clem. unica, de rer. permut. in ver. conferantur, & ibi Abb. num. 6. & Rebuff. in for. sign. grat. 1. p. super verba.* etiam coram Notario publico, & coram testibus, licet nullus adsit Notarius, quia parem habent probationem testimonii, & instrumentorum, libro. *in exercendis, C. de fide instrum. cap. cum Ioannes de fide instrum. Cov. pract. questio cap. 20. dec. Rot. 5. de offic. Vic. num. 4. in noviss. Felin. in dict. cap. num. 35.* Tiraq. *de utroque retract. §. 26. gl. 2. num. 10.* ubi habet duos casus, quibus resignatio, licet sit invalida, tenet tamen quoad præiudicium resignantis, sed per istas resignationes sic factas non causatur vacatio beneficii sic resignati, quousque per superiorem fuerit admittà, Staph. & Covar. *loco citato, Vide Panorm. in cap. super, num. 4. de statu monach.*

Ad quintum. Respondetur quòd sic, & valet resignatio, quia sola supplicatione acquiritur ius, & iustificatur titulus, Aegid. *decif. 112. cum aliis, de quibus Caputaq. decif. 301. p. 3. Gom. questio. 7. num. 6. de non iudic. juxta for. supplic.*

Ad sextum. Respondetur, quoad primam partem, quòd sic, & quoad secundam

dam partem, quod non, durante ignorantia probabili, Navar. à simili in *Com. de usur. questio 27. num. 118. vide in ver. simonia, §. 28. in noviss.*

Ad septimum. Respondetur quod sic: *Rebuff. in 3. p. sign. super verba, nec non juris patronatus, nu. 41. & infra, & in tit. de pœnit. nu. 22. ver. 7. & nu. 31. & Staph. conf. 98. num. 4.*

Ad octavum. Respondetur quod sic, *conf. 30. de simonia. Navar.*

RESIDENTIA.

Primò, vide multa quæ dixi in *ver. privato*, hoc solum dicam, quod omnis residentia Episcoporum Suffraganeorum incumbit Metropolitano, & licet aperte non habeatur à sac. *Con. sess. 11. cap. 1. & sess. 23. c. 1. de refor.* (quamvis possit ex his locis elici) tamen hoc clarè censuit sac. Cong. *declar. 113. in hæc verba, Metropolitanus providere debent, ut provinciales eorum Episcopi, juxta decreta Concilii Tridentini, resideant in eorum Ecclesiis, accessit alia declaratio ejusdem sac. Congreg. 493. in meis: Archiepiscopo Salernitano, ubi meminit hoc etiam fuisse commissum Nuncio Apostolico cumulative, propter negligentiam, sive indulgentiam eorum, quorum interest, quam voluit Papa supplere per suum Nuncium.*

Secundò, quot casibus quis excusetur à residentia? Vide *Selvam loco citato 4. par. questio 6. & Rebuff. pract. benefic. de dispensat. de non resid. per totum, & Abb. in repe. §. qui verò, cap. extirpanda, num. 13. de prebend. & Concil. Tri-*

dent. loco cit. & Hostiens. in Sum. de officio Vicar. §. & in quibus numero quarto.

Tertiò, Clericus, qui non potest habere licentiam à suo prælato, se ex justa causa absentandi, potest adire superiorem prælati, & si periculum esset in mora, potest sine licentia se absentare, *Abb. in cap. relatum, num. 6. de cler. non resid. vide in ver. studium. §. ... & in ver. recursus, num. 2.*

Quartò, qui gaudeant perceptione fructuum beneficiorum in absentia. Dic quod servientes summo Pontifici, legatis in provincia, Archiepiscopis, quoad clericos suæ Diocesis, & non suorum Suffraganeorum, Episcoporum, & Cardinalium familiares, *Abb. in cap. cum dilectus, & in cap. ad audientiam, de cler. non resid.*

Quintò, residentia novem mensium est necessaria Canonici, & statutum in contrarium est irritum, & liti motæ, & causæ commissæ in Rota, vel alibi, cedatur quoad hoc: ita sac. Congreg. *declarat. 457. in meis.*

Sextò, an excusetur immemorabilis consuetudo à residentia, respondetur à sac. Congreg. *declarat. 463. in meis*, in hæc verba: *Sanctissimus Dominus noster, ex sententia Congregationis Concilii declaravit, immemorabilem consuetudinem non excusare à residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem insignibus posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destituta, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut cuius adeò tenues redditus essent, ut Canonici aliunde non habentes unde vivant, alere non possent.*

Septimò,